

Mason Derneđi Eski Üyesi Kalemüyle

Hürol Tasdelen

Üniversitelerde Lisansüstü Tezlerde “Mason”

*“II. DÜNYA SAVAŞI SONRASI İSLAMCILIK:
SEBİLÜRRESAD DERGİSİNİN
SİYASAL ANALİZİ”*

*Zafer Gürbüz, Doktora Öğrencisi
Prof. Dr. Nazan ÇİÇEK, Danışman*

<https://huoltasdelen.com/>

yayındır. Ocak 2024

Her hakkı saklıdır. Atıf yapılmadan hiçbir bölümü kopyalanamaz.

İçindekiler

Giriş	1
Zafer Gürbüz, Doktora Tezi Eleştirisi	4
Tez Bilgileri	5
Tez Değerlendirmesi:.....	8
Tez Kaynakları	9
Metin	13

GİRİŞ

Mahmut Esat Bozkurt 'tan bu yana, İlhami Soysal 'dan başka mason tarikatı / masonlar üzerine bilimsel yöntemle yapılmış, mason tarikatı gerçekleri üzerine bilgiye dayanan nesnel çalışma ve yayın ne yazık ki yok. Bu boşluğu doldurmak akademinin görevi olmalıydı. Ancak ne yazık ki mason tarikatı üzerine toplumumuzdaki bilgisizlik, akademi çevrelerinde de hâkimdir. Akademi dünyasında, öğretim üyelerinin böyle bir çalışması, hatta mason öğretim üyelerinin de nesnel ve bilim ahlakı temelli bir çalışması bulunmamaktadır. Yalnızca masonların etkisi ve yönlendirmesi ile yapılan toplam Ulusal Tez Merkezi kayıtlarında mason tarikatı ile ilgili yanlışlarla yüklü, sığ ve ucuz mason övgüleri, propaganda nitelikli toplam 24 tez lisansüstü tez belirleyebildim.

Mason tarikatı üzerine toplumumuzun her kesimindeki bilgisizliği ve cahilliği ortadan kaldırmak için giriştiğim bu çaba, öğrenme, araştırma, yazma ve kendi özgür sitemde yayınlama mücadelem; Mason Derneğine üye olmamla başlayan, zamanı gelince ayrılıp ortaya koyduğum kitaplar ve makaleler, 16 yıllık bir emeğin ürünüdür.

Yayınlarımlı izleyenler bilir, yayınlarımlı arasında 6 lisansüstü tezi 2019 yılında, 1 lisansüstü tezi de 2023 yılında irdeleyip, eleştiri ve değerlendirmelerimi yayınladım. Ulusal Tez Merkezinde yaptığım son incelemeler de, önceki dönemde göremediğim ve makalemden sonra yayınlanan tezler de olduğunu belirledim. Mason tarikatı üzerine yapılan lisansüstü tezlerin yeniden değerlendirmesini yapmaya başladım ve bu dizinin ilkinı sunuyorum. Yakın bir süreç içinde tüm söz konusu lisansüstü tezlerin inceleme ve eleştirisini tamamlayacağım.

2019 ve 2023 yılındaki çalışmalarımda ve okumakta olduğunuz makale ile incelediğim tezlerin listesini aşağıda sunuyorum.

✓ Ulusal Tez Merkezi Kayıtlarında, Değerlendirilmiş Lisansüstü Tezler

No	Öğrenci	Derece	Tez adı	Danışman	Jüri	Onay tarihi	Üniversite
1	Zafer Gürbüz	Dr	II. Dünya Savaşı Sonrası İslamcılık: Sebilürreşad Dergisinin Siyasal Analizi	Nazan Çiçek	Demirhan Fahri Erdem, Hasan Sayim Vural, Filiz Zabçı, Mehmet Vural	2022	Ankara Üni.
2	Gülay Acar Göktepe	YL	Ezoterik Toplulukların Sosyolojisi: Masonlar Üzerine Bir İnceleme	Erol Demir	Suavi Aydın, Kurtuluş Cengiz	2019	Ankara Üni.
3	Fatma Gül Savran	YL	Tanzimat'tan Cumhuriyet'in ilk yıllarına masonluk öğretisinin toplum düzenini algılaması	Cihan Özgün	Bülent Çukurova, Mason Ahmet Mehmetefendioğlu	2016	Dokuz Eylül Üni.
4	Esra Türe	YL	Cumhuriyet döneminde Türkiye mason locaları ve kapatılma süreci (1923-1935)	İsmail Özer	Bünyamin Kocaoğlu, Ömer Erden	2016	Ordu Üni.
5	Ece Karakuş	YL	Milliyetçi muhafazakârlık ve düşmanları: Büyük Doğu, Serdengeçti ve Sebilürreşad Dergilerinde komünistler, Yahudiler, dönmeler ve masonlar.	Necmi Erdoğan	Mustafa Şen, Barış Çakmur	2014	ODTÜ
6	Veronica Musardo	YL	İtalyan milliyetçiliğinin Osmanlı başkentindeki etkileri: Mazzini	Şakir Dinç Şahin	Ahmet Naci Yücekök, Bilgen Sütçüoğlu Karakuş	2013	Yeditepe Üni.

			Garıbaldı ve Masonluk				
7	Mestinaz Güneş	YL	Amerikan Sineması'nda mason sembolleri ve anlamları	Battal Odabaş	Belirtilmemiş Destek: Neşe Kars, Yıldız Dilek Ertürk, Levon Panos Dabağyan	2009	İstanbul Üni
8	Reşide Adal Dündar	YL	Aydınlanma Çağında Kamusal Alan ve Heterotopik Mekân İncele.: Palais Royal ve Mason Locaları	Filiz Çulha Zabcı	Arif Güven Sargın, Zeliha Etöz	2004	Ankara Üni.

Notlar

1. Dr: Doktora – YL: Yüksek Lisans
2. Listede mason olduğu belgelerle kesin olanların isminin başına "Mason" yazıldı ve koyu olarak işaretlendi.

Zafer Gürbüz tarafından yazılmış olan “II. Dünya Savaşı Sonrası İslamcılık: Sebilürreşad Dergisinin Siyasal Analizi” başlıklı doktora tezi mason tarikatı, masonluk dışında konuları da kapsamaktadır. Tezin, mason tarikatı, masonluk ile ilgili bölümleri yalnızca değerlendirme kapsamındadır. Mason Tarikatı, Mason Locaları, Masonluk dışındaki konular değerlendirme ve eleştiri kapsamımız dışındadır.

TEZ BİLGİLERİ

Adı	II. Dünya Savaşı Sonrası İslamcılık: Sebilürreşad Dergisinin Siyasal Analizi
Numarası	763378
Onay Yılı	2022
Tez Danışmanı	Prof. Dr. Nazan Çiçek
Üniversitesi	TC Ankara Üniversitesi
Bölüm	? Fakültesi, Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Siyaset Bilimi Bilim Dalı
Tez Jürisi	Nazan Çiçek, Demirhan Fahri Erdem, Hasan Sayim Vural, Filiz Zabçı, Mehmet Vural

✓ Ulusal Tez Merkezi kaydı:

Tez No	İndirme	Tez Künye	Durumu
763378		II. Dünya Savaşı sonrası İslamcılık: Sebilürreşad dergisinin siyasal analizi / Yazarı:ZAFER GÜRBÜZ Danışman: PROF. DR. NAZAN ÇİÇEK Yer Bilgisi: Ankara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı / Siyaset Bilimi Bilim Dalı: Konu:Siyasal Bilimler = Political Science Dizin:Tek Parti Dönemi = Single Party Period ; İslamcılık = Islamism	Onaylandı Doktora Türkçe 2022 247 s.

Tez Künye

II. Dünya Savaşı sonrası İslamcılık: Sebilürreşad dergisinin siyasal analizi /

Yazar: ZAFER GÜRBÜZ

Danışman: PROF. DR. NAZAN ÇİÇEK

Yer Bilgisi: Ankara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı / Siyaset Bilimi Bilim Dalı

Konu: Siyasal Bilimler = Political Science

Dizin: Tek Parti Dönemi = Single Party Period; İslamcılık = Islamism

Durumu

Onaylandı, Doktora, Türkçe, 2022, 247 s.

Özet

"İslamcılık, tek partili dönemde hizaya getirilmesi ve kontrol edilmesi gereken riskli bir unsur olarak görüldükten sonra koşulların kendisine sunduğu fırsatlardan istifade ederek II. Dünyası Savaşı sonrasında yeniden inkişaf etmiştir. İslamcılığın yeniden filizlenip canlandığı bu dönemde İslamcı yayıncılıkta da II. Meşrutiyet sonrası dönemi andıran bir hareketlilik gözlenmektedir. İslami dergi ve gazetelerin sayısı hızla artmış, İslamcılar bu yayınlar vasıtasıyla tezlerini ortaya koymuşlardır. Bu dergilerden biri de tarihi arka planı olan Sebilürreşad'dır. Cumhuriyet İslamcılığının ana taşıyıcılarından biri olan Sebilürreşad dergisi gerek öne çıkardığı konular gerekse çok partili hayatla birlikte değişen iç ve dış dengelerin şekil verdiği siyasal sistemle irtibatları açısından analiz edilmeyi hak eden yazılar barındırmaktadır. Ayrıca yazarlarının benimsedikleri dil ve kullandıkları üslup itibarıyla İslamcılığın 1960 sonrası istikametini önemli ölçüde belirlediği de söylenebilir. Sebilürreşad dergisinin siyasal analizine dayalı olan bu çalışmada görüleceği üzere İslamcılar, II. Meşrutiyet döneminden intikal eden temel iddiaları ve eğilimleri bir kenara bırakarak yaşadıkları zamanın aktüel dayatmalarıyla hareket etmiş ve onlara mahkûm olmuştur. Yapısal değişimler yerine konjonktürel süreçlerle meşgul olmuşlardır. Meşrutiyet İslamcılarının aksine kamusal alanı biçimlendirmeye dair programlı bir çalışma ve projeleri olmamıştır. Meşrutiyet İslamcılığı kendisini Batı karşıtlığı üzerinden inşa etmişken Cumhuriyet İslamcılığının mikro düzeyde bir prototipi olan Sebilürreşad İslamcılığı kendisini antikomünizm, antisemitizm, antimasonluk ve antiheterodoksi üzerinden var etmiştir. Tabii bu silsileye tek parti dönemi karşıtlığını da ilave etmek gerekir. "

Zafer Gürbüz, Yüksek Lisans Tezi, 2016, Ankara Üniversitesi

"II. Abdülhamid'in modernleşme politikaları: Eleştirel bir analiz"

Danışman: Barış Ünlü

Jüri: Ahmet Murat Aytaç, Fırat ?.

Zafer Gürbüz, Yüksek Lisans tez danışmanı Barış Ünlü / R. Barış Ünlü, bir dönem tüm BTÖ destek bildirimlerine imza vermiş bir akademisyen:

"2011 09_KCK operasyonuna tepki gösterenler

2013 08_ Barış Süreci için Hükümete Çağrı

2016 01_BTÖ'ne destek bildirisi; "Bu suça ortak olmayacağız"

2022 03_Kendi ülkelerine karşı Batıdan medet umarlar; 'Boğaziçi Ü'ne destek deklarasyonu' "¹

---

¹ Boğaziçi Üniversitesi - II Örümcek Ağı - I Kuşatma

<https://huoltasdelen.com/index.php/kitaplar/bogazici-universitesi-orumcek-agi>

TEZ DEĞERLENDİRMESİ:

TEZ KAYNAKLARI

- ✓ KOLOĞLU, Orhan, Cumhuriyet Dönemi Masonlar, Pozitif Yayınları, İstanbul, 2013.
- ✓ ÖZMAN, Aylin, DEDE, Kadir, "Türk Sağı ve Masonluğun Söylemsel İnşası: İktidar, Bilinmezlik, Komplo", Türk Sağı: Mitler, Fetişler, Düşman İmgeleri, İletişim Yayınları, 2016.
- ✓ BOZKURT, Celil, Yahudilik ve Masonluğa Karşı Cevat Rıfat Atılhan, Doğu Kütüphanesi, İstanbul, 2012.

Sebilürreşad Dergisinden

- ✓ ATILHAN, Cevat Rıfat, "31 Mart Faciası", Sebilürreşad, Cilt 9, Sayı 222, Haziran 1956.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rıfat, "Asri Ehli Salip: Siyonizm", Sebilürreşad, Cilt 1, Sayı 18, Ekim 1948.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rıfat, "Azametli Bir Gün", Sebilürreşad, Cilt 4, Sayı 76, Nisan 1950.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rıfat, "Bahailik Fitnesi", Sebilürreşad, Cilt 12, Sayı 286, Şubat 1959.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rıfat, "Dünya Müslüman Birliği", Sebilürreşad, Cilt 2, Sayı 36, Mart 1949.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rıfat, "Ey Koca Arap Milleti", Sebilürreşad, Cilt 2, Sayı 28, Ocak 1949.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rıfat, "Farmason Metotları ve Silahları", Sebilürreşad, Cilt 9, Sayı 224, Temmuz 1956.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rıfat, "Farmasonların Din Düşmanlığı", Sebilürreşad, Cilt 1, Sayı 3, Haziran 1948.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rıfat, "Farmasonluk ve Dinsizlik", Sebilürreşad, Cilt 2, Sayı 35, Mart 1949.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rıfat, "Filistin Hadiseleri ve Türkiye", Sebilürreşad, Cilt 1, Sayı 3, Haziran 1948.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rıfat, "Filistin İçin Cihad-ı Mukaddes", Sebilürreşad, Cilt 1, Sayı 1, Mayıs 1948.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rıfat, "Filistin'den Sonra Kıbrıs Buhranı", Sebilürreşad, Cilt 10, Sayı 244, Mayıs 1957.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rıfat, "Garb Memleketlerinde Masonların Yırılan Maskesi," Sebilürreşad, Cilt 9, Sayı 222, Haziran 1956.

- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "Gözcü Kulesi Teşkilatı", Sebilürreşad, Cilt 9, Sayı 225, Temmuz 1956.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "İslam Dünyasında Uyanan Şuur 4", Sebilürreşad, Cilt 3, Sayı 58, Eylül 1949.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "İslam Dünyasındaki Kalkınma ve Uyanış!", Sebilürreşad, Cilt 10, Sayı 242.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "İslamiyet ve Siyaset", Sebilürreşad, Cilt 12, Sayı 285, Ocak 1959.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "Kıbrıs Davası", Sebilürreşad, Cilt 10, Sayı 243, Nisan 1957.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "Kimler Bizimle Mücadele Ediyor?", Sebilürreşad, Cilt 5, Sayı 103, Mayıs 1951.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "Mukaddesat Cephemize Yapılan Tecavüz", Sebilürreşad, Cilt 11, Sayı 254.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "Müslümanlığın Büyük Hedefi 4", Sebilürreşad, Cilt 3, Sayı 70, Ocak 1950.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "Müslümanlığın Büyük Hedefi 7", Sebilürreşad, Cilt 4, Sayı 85.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "Orta Şarkta Kangren", Sebilürreşad, Cilt 10, Sayı 236.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "Siyonistlerin Protokolleri", Sebilürreşad, Cilt 1, Sayı 13, Eylül 1948.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "Siyonizm ve Sultan Abdulhamid III", Sebilürreşad, Cilt 1, Sayı 21, Kasım 1948.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "Siyonizm ve Sultan Abdulhamid", Sebilürreşad, Cilt 1, Sayı 19, Kasım 1948.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "Siyonizm, Komünizm ve Farmasonluğa Karşı Beynelmillel Dünya Teşkilatı 3", Sebilürreşad, Cilt 1, Sayı 7, Temmuz 1948.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "Siyonizm'in Beşinci Kolu Masonluk", Sebilürreşad, Cilt 10, Sayı 226, Ağustos 1956.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "Siyonizmle Farmasonluk Elele Vererek Trablusgarb'ı İtalya'ya Peşkeş Çektiler ve Yahudi Devletini Nasıl Kurdular?", Sebilürreşad, Cilt 1, Sayı 4, Haziran 1948.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "Türk-Arap Birleşik Devleti", Sebilürreşad, Cilt 11, Sayı 258, Aralık 1957.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "Türkiye'de Farmasonlar: Din Düşmanı Kızıl ve Sinsi Tehlike", Sebilürreşad, Cilt 1, Sayı 1, Mayıs 1948.

- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "Türkiye'de Farmasonluk", Sebilürreşad, Cilt 1, sayı 7, Temmuz 1948.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "Yine 31 Mart Faciası", Sebilürreşad, Cilt 11, Sayı 266, Nisan 1958.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, Siyonizm, Komünizm ve Farmasonluğa Karşı Beynelmillel Dünya Teşkilatı", Sebilürreşad, Cilt 1, Sayı 4, Haziran 1948.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, Siyonizm, Komünizm ve Farmasonluğa Karşı Beynelmillel Dünya Teşkilatı 2", Sebilürreşad, Cilt 1, Sayı 5, Haziran 1948.
- ✓ ATILHAN, Cevat Rifat, "Farmason Metotları ve Silahları", Sebilürreşad, - 35 kez atıf yapılmış.
- ✓ Bin Bir Hadis Şarihi Arif, "Farmasonluk Yıkıcı Siyasi Bir Şebekedir", Sebilürreşad, Cilt 2, Sayı 40, Nisan 1949.
- ✓ EDİP, Eşref, "Farmasonluk Atatürk Yolu mudur?", Sebilürreşad, Cilt 1, Sayı 24, Aralık 1948.
- ✓ EDİP, Eşref, "Medreselere Aslan, Farmasonluğa Karşı Serçe", Sebilürreşad, Cilt 2, Sayı 26, Ocak 1949.
- ✓ OGAN, Mehmet Raif, "Mason Tarikatının Türkiye'de Cemiyet Kurması Türk Kanunlarına Tamamıyla Aykırıdır", Sebilürreşad, Cilt 2, Sayı 30, Şubat 1949.
- ✓ OGAN, Mehmet Raif, "Masonlukta Teslis", Sebilürreşad, Cilt 2, Sayı 34, Mart 1949
- ✓ OGAN, Mehmet Raif, "Tarikatlar İlga Olundu Fakat Mason Tekyeleri İşliyor", Sebilürreşad, Cilt 4, sayı 80, Haziran 1950.
- ✓ "Atatürk ve Farmasonluk", Sebilürreşad, Cilt 1, Sayı 25, Aralık 1948.
- ✓ "Din ve Milliyet Düşmanı Farmasonluk", Sebilürreşad, Cilt 5, Sayı 103, Mayıs 1951
- ✓ "Farmasonluk Tarikatı Kapanıyor", Sebilürreşad, Cilt 4, Sayı 94, Ocak 1951.

Kaynakların Değerlendirmesi

Tez yazarı Zafer Küçük, Sebilürreşad dergisi incelemesinde Mason konusunda kaynak kullanmadığı görülüyor. Kullandığı yalnızca iki kaynaktan biri, Orhan Koloğlu, masonların Tarihi aklayıcısı ve savunucu bir mason olduğunu vurgulamakta yarar var.

Diğer kaynağın yazarları Aylin Özman, Kadir Dede...

Kadir Dede ismi, "Boğaziçi Üniversitesi Sancak Gemisi - II. Kitap Örümcek Ağı I. Bölüm" kitabında geçiyor;

"Baba Ivan Schick 'in, CIA tarafından gerçekleştirilmiş bir masonik süreçte yer alan Irvin Cemil Schick 'in, Türk devletine karşı bir terör örgütüne yapılan operasyona karşı çıkması, Türkiye Cumhuriyeti kuruluş felsefesini özetleyen, Atatürk'ün 'Ne Mutlu Türküm Diyene' veciz sözüne karşı konferanslarda PDY Fetö hükümlüleri ile birlikte yer alması düşündürücü değil, ibret verici bir göstergedir. Söz ettiğim CIA operasyonundan aşağıda özetle söz ettim.

Haber:

'Ne mutlu eşitim diyenlere' konferans dizisinin konuşmacısı.

Atatürk'ün 'Ne Mutlu Türküm Diyene' sözüne karşıt olarak düzenlenen bu konferans dizisine katılanların neredeyse tamamı, kitabımız kapsamında giren kişiler: Kadir Dede, Ahmet Kuyaş, İştah Gözaydın, Kemal Can, Mehmet Altan, Roni Marqulies, Taçlı Yazıcıoğlu, İnci Özkan Kerestecioğlu, Fethiye Çetin, Foni Benlisoy, Mesut Yeğen, Mücahit Bilici."²

Tez yazarı Zafer Küçük, mason tarikatı konusu ile ilgili bir araştırma yapmadığı gibi, değerlendirmelerini hangi mason birikimine dayanarak yaptığı çok kuşkuludur. Yararlandığı kaynak yok denecek kadar az ve yanlıdır.

---

² <https://huoltasdelen.com/index.php/kitaplar/bogazici-universitesi-orumcek-agi> - sayfa 1532

METİN

Zafer Gürbüz, tezinde Mason Tarikatı ile ilgili bir değerlendirme yapılmayacağını açıkça belirtmiş;

"Bu bağlamda, çalışma içinde II. Dünya Savaşı sonrası İslamcılığın, daha mikro düzeyde ise Sebilürreşad'ın masonluğu ele alışı incelenecektir. Dolayısıyla masonluğun tarihi, örgütsel yapısı ve dünyadaki konumu gibi hususlar çalışmanın kapsamında değildir." (Sayfa 116)

Zafer Gürbüz, tezinde yukarıdaki açıklamasına tamamen sadık kaldığından, mason tarikatı hakkında yorum, değerlendirme yapmadan, dergideki ifadeleri aktardığından, benim de bir değerlendirme yapmamı gerektiren bir ifade bulunmamaktadır.